

Toespraak Hans Keuken namens het Comité 4/5 mei Ochten

Vandaag, 4 mei 2021, herdenken we samen alle burgers en militairen die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen of vermoord sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties.

Ook dit jaar is de herdenking anders dan normaal gebruikelijk is. De maatregelen vanwege het coronavirus dwingen ons tot een sobere en bescheiden herdenking. Een herdenking zonder belangstellenden, zonder de medewerking van de harmonie, het hervormd kerkkoor en leerlingen van de basisscholen.

De coronapandemie maakte van 2020 een ongewoon jubileumjaar. Het is niet een zichtbare vijand die ons de vrijheid ontnemt, maar een onzichtbare. Nu het stof van 2020 is neergedaald, maken we een pas op de plaats. Vandaar het jaarthema van 2021: 'Na 75 jaar vrijheid'. Dit is een jaar waarin we de balans opmaken: waar staan we nu? Hoe vrij zijn we in 2021?

Vrijheid en vrede zijn niet vanzelfsprekend en het is belangrijk dat wij dat beseffen en tegen elkaar zeggen. We moeten waakzaam blijven en de vrijheid die we hebben koesteren. Dat is een grote verantwoordelijkheid. Het is zoals met vele mooie dingen in het leven, op het moment dat het er niet is, besef je hoe kostbaar het is.

Onze vrijheid is duur betaald; veel jonge levens die zoals jij en ik droomden over een gelukkige toekomst, een toekomst met perspectief! Zij werden echter geroepen om het land te dienen; dreigende en onheilspellende wolken overschaduwden hun verwachtingen. Er werd geoefend en gestreden, er werd geleden en gebeden, met de moed der wanhoop vocht men tegen een grote overmacht. Maar ook verzetsmensen die hun leven lieten of burgers die onschuldig werden weggevoerd naar kampen om nooit meer terug te keren.

De meesten van ons hebben de oorlog niet meegemaakt. Het is vaak van horen zeggen. Het verhaal van opa of oma, vader of moeder of een ander familielid die de verschrikkingen had doorstaan. Verhalen over de crisisjaren voorafgaand aan de Tweede Oorlog en de oorlog zelf. Verhalen die de periode voor de oorlog en na de oorlog markeerden.

In het dorp herinneren straatnamen aan slachtoffers, aan vluchtgemeenten die evacuees opvingen, aan het regiment dat hier gelegerd was tijdens de mobilisatie, de gevechtsslinie, en de monumenten.

Op het oorlogsmonument hier achter mij staat in vier regels vertolkt de gevoelens van de inwoners die bijna alles kwijtraakten, het verlies van dierbaren moesten verwerken, over het verzet, de tewerkstelling, Zij vertelden ieder hun verhaal; het zou nooit meer uit hun gedachten gewist kunnen worden.

Het is aan ons om die verhalen 'levend' te houden, door deze te vertellen en door te geven aan de volgende generatie. Het is onze verantwoordelijkheid om de fakkel voor de vrijheid brandende te houden.

Morgen vieren we 76 jaar vrijheid, vandaag herdenken we de slachtoffers.

In het kort licht ik het vervolg van deze herdenking toe:

Zo meteen spelen Anne-Wil Oppelaar en Nicolien Mallan het muziekstuk 'Air' van Johann Sebastian Bach

Na deze muzikale intermezzo worden gedichten voorgedragen door twee leerlingen van de basisschool:

1. Anne-Rhodé Roelofsen namens de Sébaschool
2. Reinier van Stempvoort namens de Rehobothschool

Daarna spreekt burgemeester Kottelenberg namens de gemeente Neder-Betuwe, gevolgd door de Last Post door Richard Hulshof waarna we 2 minuten stilte in acht nemen.

Na de 2 coupletten van het Wilhelmus worden kransen gelegd namens de Oranjevereniging en het 4/5 mei comite en namens de gemeente Neder-Betuwe. Witte rozen worden gelegd door Anne-Rhodé Roelofsen en Reinier van Stempvoort.

Hierna volgen twee muzikale bewerkingen.

We sluiten deze herdenking af met een gedicht dat wordt voorgedragen door Elisabeth van der Lugt.

Laten we in stilte herdenken, hier en thuis, ja overal waar we op dit moment zijn.